

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ NAZİRLƏR KABİNETİ

Q Ə R A R

“Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları”nın təsdiq edilməsi haqqında

“Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları”nda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il 10 may tarixli 100 nömrəli qərarının icrasını təmin etmək məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. “Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. “Azərbaycan Respublikasında balıqçılıqla bağlı bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 6 sentyabr tarixli 146 nömrəli qərarı barədə” Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 29 sentyabr tarixli 168 nömrəli qərarının 3-cü maddəsindən “Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları” sözləri çıxarılsın.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının

Baş naziri:

Ə.Baxşiyev

«31» may 2012-ci il

№ 55

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər
Kabinetinin 2012-ci il «31» may tarixli
55 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir

Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları

I. Ümumi müddəalar

1. Bu normalar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 6 sentyabr tarixli 146 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş «Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları»na (bundan sonra - normalar) əsasən hazırlanmışdır.

2. Hər növ məişət təsərrüfat mənşəli tullantıların və tullantı sularının birbaşa və ya dolaylı təsiri nəticəsində suyun tərkibi və xassələri dəyişərək, balıq ehtiyatları və digər canlıların varlığı və inkişafı üçün qismən və yaxud tamamilə yararsız hala düşdükdə su obyektləri çirklənmiş sayılır.

Suyun orqanoleptik xassələrinin dəyişməsi və tərkibində balıq və digər (o cümlədən yem və ovçuluq əhəmiyyətli) canlılar üçün zərərli maddələrin mövcud olması, həmçinin su orqanizmlərinin normal həyat fəaliyyəti şərtlərini dəyişdirən suyun hərərətinin artması nəticəsində onun keyfiyyətinin pisləşməsi suyun çirklənmə meyarıdır.

3. Balıqçılıq təsərrüfatında istifadə edilən suyun, tərkib və keyfiyyət yararlılığı bu normalar və tələblər əsasında müəyyən edilir.

4. Qadağan edilir:

su obyektlərinin istifadəsi və mühafizəsi üzərində dövlət nəzarətini öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirən, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsinin (yerüstü su obyektləri üzrə), (yeraltı su obyektləri üzrə), habelə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin razılığı olmadan, həmçinin sanitariya-epidemiologiya və balıqmühafizə xidməti ilə razılaşdırılmadan hər növ tullantı sularının su obyektlərinə axıdılması;

yol verilən qatılıq hədləri (YQH) təyin edilməmiş çirkləndirici maddələri daşıyan tullantı sularının su obyektlərinə axıdılması;

təmizlənməmiş tullantı, döşəməaltı və ballast sularının, həmçinin təhlükəli maye və qatı tullantıların üzmə vasitələri və stasionar özüllərdən su obyektlərinə buraxılması;

balıqların kütləvi kürülmə, qidalanma və qışlama yerlərinə hər növ tullantı sularının axıdılması;

hər növ tullantı və tullantı sularının dövlət qoruğu statusuna malik və elmi-tədqiqat işləri üçün ayrılmış su obyektlərinə buraxılması.

5. Tullantı sularının su obyektlərinə axıdılmasının texniki şərtləri, onlara qarşı tələblər və razılaşdırılması yolları, habelə bu şərtlərə əməl edilməsi bu Normalarla tənzimlənir.

II. Su obyektlərinin radioaktiv maddələrlə çirklənmədən mühafizəsi

6. Tərkibində radioaktiv maddələr saxlayan tullantı sularının atılması, kənar edilməsi və zərərsizləşdirilməsi qüvvədə olan radiasiya təhlükəsizliyi normalarına, radioaktiv maddələr və digər ionlaşdırıcı şüa mənbələri ilə sanitari iş qaydalarına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

7. Radioaktiv tullantı sularının zərərsizləşdirilməsi nəticəsində əmələ gələn tullantıların, çöküntülərin və qatılmış qazan qalıqlarının, habelə yüksək aktivli maye tullantıların su obyektlərinə axıdılması qadağan edilir.

8. Tərkibində radioaktiv maddələr olan tullantı sularının balıq və quşların yetişdirilməsi üçün ayrılmış göl, gölcük və nohurlara, həmçinin bu hövzələrlə əlaqəli olan çay, arx və digər su obyektlərinə axıdılması qadağan edilir.

III. Su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları

9. Balıqçılıq təsərrüfatı üçün əhəmiyyətinə görə su obyektləri iki kateqoriyaya bölünür:

oksigenə qarşı yüksək həssaslığı ilə səciyyələnən qiymətli balıq növlərinin bərpası, artırılması və qorunması üçün istifadə edilən su obyektləri birinci kateqoriyaya;

balıqçılıq təsərrüfatının digər məqsədləri üçün istifadə edilən su obyektləri isə ikinci kateqoriyaya aid edilir.

10. Balıqçılıq təsərrüfatı üçün əhəmiyyətinə görə su obyektinin kateqoriyası balıqçılıq təsərrüfatının və balıq ovunun gələcək inkişafı nəzərə alınmaqla balıqmühafizə xidməti tərəfindən müəyyən edilir.

11. Buraxılma yerindən 500 m məsafə daxilində balıqmühafizə xidmətinin təyin etdiyi hər bir məntəqədə tullantı və təbii suların qarışdığı su

obyektlərinin tərkibi və xassələri balıq təsərrüfatının tələblərini təmin etməlidir.

12. Su obyektlərinin balıqların kütləvi kürülmə, qidalanma və qışlama yerlərinə yaxın olan sahələrinə tullantı sularının axıdılmasının mümkünlüyü, habelə tullantı suyunun balıqçılıq təsərrüfatı obyektinin suyu ilə qarışdırılması şərtləri balıqmühafizə xidməti tərəfindən müəyyən edilir.

13. Balıqçılıq təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilən su obyektlərində suyun tərkibi və xassələri, balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərindəki sularda zərərli maddələrin yol verilən qatılıq həddi bu normaların 1 və 2 nömrəli əlavələrində qeyd edilən normativ göstəricilərindən artıq olmamalıdır.

14. Eyni zərərli təsir göstəricisi olan bir neçə çirkləndirici maddənin su obyektinə daxil olduğu halda (ətrafda yerləşən su buraxıcılarından axıdılan çirkab qarışıqlarının miqdarı nəzərə alınmaqla) ayrı-ayrı maddələrin suda olan qatılıqlarının ($S_1, S_2, \dots, S_n$) onların YQH-yə olan cəminin nisbəti vahidindən artıq olmamalıdır:

$$\frac{S_1 + S_2 + \dots + S_n}{YQH_1 \cdot YQH_2 \cdot YQH_n} < 1$$

Layihələşdirilən müəssisənin çirkab sularını qəbul edən su obyektinə sahəsində sudan istifadə şərtləri dəyişərsə, həmin müəssisələrin çirkab sularının tullantısına olan icazəyə yenidən baxılmalıdır.

IV. Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarında əlavələr və dəyişikliklər edilməsi qaydaları

15. Su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarına əlavələr və dəyişikliklər, habelə yeni növ, məlum olmayan və yaxud əvvəllər tullantı suları ilə axıdılmaya zərərli maddələrin balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə buraxılması normaları Naxçıvan Muxtar Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin əsaslandırılmış təqdimatı əsasında Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsi ilə razılaşdırıldıqdan sonra Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilir.

Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarına

1 nömrəli əlavə

Balıqçılıq təsərrüfatı məqsədləri ilə istifadə edilən su obyektlərində suyun tərkibi və xassələrinə ümumi tələblər

Sudan istifadənin kateqoriyası. Su hövzəsi və ya axınında suyun tərkibi və xassələrinin göstəriciləri	Oksigenə tələbatı daha çox olan qiymətli balıq növlərinin bərpası, artırılması və qorunması üçün istifadə edilən su obyektləri	Balıqçılıq təsərrüfatının digər məqsədləri üçün istifadə edilən su obyektləri
1	2	3

Təbii su ilə müqayisədə asılı maddələrin miqdarı göstərilən həddi aşmamalıdır.

Asılı maddələr	0,25 mq.l	0,75 mq.l
Üzən qatışıqlar (maddələr)	Hövdədə suyun orta səviyyəsində təbii mineral maddələrin miqdarı 30 mq.l-dən artıq olduqda həmin hövzənin sularında onların miqdarının 5 faiz həddində artması yol verilir. Axar su hövzələri üçün çökmə sürəti 0,4 mm/san-dən, su anbarları üçün isə 0,2 mm/san-dən artıq olan asılı maddələrin su obyektlərinə axıdılması qadağandır.	
Rənglər, iylər və dadlar	Suyun səthində neft məhsullarının, yağların, piylərin və başqa qatışıqların örtüyü aşkar edilməməlidir	
Temperatur	Suda balıqların ətinə nüfuz edə bilən iylər, dadlar və rənglər olmamalıdır.	
	Hövdənin təbii temperaturu ilə müqayisədə suyun temperaturu 5 ⁰ S –dən artıq olmamalıdır. Nisbətən soyuq suda yaşayan balıq növləri üçün suyun hərərəti yayda 20 ⁰ S dərəcəni, qışda 5 ⁰ S dərəcəni, digər su hövzələrində isə yayda 28 ⁰ S dərəcəni,	

Həll olunmuş oksigen	<p>qışda 8⁰S dərəcəni aşmamalıdır.</p> <p>Qış dövründə aşağıdakı göstəricilərdən az olmamalıdır:</p> <p style="text-align: center;">6,0 mq.l 4,0 mq.l</p>
Hidrogen göstəricisi Oksigenə olan biokimyəvi tələbat (OBT)	<p>Yay dövründə bütün su hövzələrində gündüz saat 12-yə qədər götürülmüş nümunələrdə 6,0.l-dən az olmamalıdır.</p> <p>pH 6,5-8,5 həddlərindən kənara çıxmamalıdır.</p> <p>Suyun oksigenə olan tələbatı (20⁰S) 3,0 mq.l aşmamalıdır. Qış dövründə həll olunmuş oksigen miqdarının birinci kateqoriyalı su obyektlərində 6,0 mq.l-ə, ikinci kateqoriyalı su obyektlərində isə 4,0 mq.l-ə enəcəyi təqdirdə, həmin su obyektlərinə suyun biokimyəvi oksigen tələbatını dəyişməyən çirkab suların axıdılması mümkündür.</p>
Zəhərli maddələr	<p>Balıqlara və ya digər su orqanizmlərinə, habelə onların yem ehtiyatlarına bilavasitə və ya dolayı yolla zərərli təsir göstərən maddələrin suda mövcudluğu yolverilməzdir.</p>

Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarına

2 nömrəli əlavə

Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinin suyunda zərərli maddələrin yol verilən qatılıq həddinin siyahısı

Sıra №-si	Maddələrin adı	Limit göstəricisi	Yol verilən qatılıq həddi (mq.l)
1	2	3	4
1	Ammonyak	Toksikoloji	0,05
2	Benzol	-“-	0,5
3	Bor turşusu	-“-	0,1
4	Heksaxloran	-“-	qadağandır
5	Dissolvan	-“-	0,9
6	Kadmiun (Cd ²⁺)	-“-	0,005
7	Kobalt (Co ²⁺)	-“-	0,01
8	Bitumlu lak	-“-	5,0
9	Maqnezium (Mg ²⁺)	-“-	50,0
10	Mis (Cu ²⁺)	-“-	0,01
11	Arsen		0,05
12	ML-6 yuyucu preparatı (sulfonat, sulfonol və DB uayt-spiritin qarışığı)	-“-	0,5
13	Nikel (Ni ²⁺)	-“-	0,01
14	Oksidləşdirilmiş yağ turşuları	-“-	3,9
15	Piror – 400	-“-	0,005
16	Polivinilasetat (emulsiya)	-“-	0,3
17	Proksamin 385	-“-	7,5
18	Petrolatum	-“-	6,5
19	Polixlorpinen	-“-	qadağandır
20	Qurğuşun (Pb ²⁺)	-“-	0,1
21	İynəyarpaqlı ağac növlərindən yuyulmuş qətran maddələri	-“-	2,0-dən az
22	Kerosin əsaslı sulfonat	-“-	0,5

23	Sulfonol NP-5	-“-	0,5
24	Xlorlu sulfonol		0,1
25	Sulfonol NP-1	-“-	0,2
26	Sulfonol NP-3	-“-	0,1
27	Tannidlər	-“-	10,0-dan az
28	Natrium tetroboratı	-“-	0,05
29	Sərbəst xlor (Cl-)	-“-	qadağandır
30	Sink (Zn ²⁺)	-“-	0,01
31	Solyarka yağı	-“-	0,01
32	Texniki DDT	-“-	qadağandır
33	DDT solyar yağında	-“-	qadağandır
34	DNS (ikili spirtlərin və maleinanhidridi əsasında monoalkilsulfokəhrəba turşusunun dinatrium duzu)	-“-	0,2
35	Penəqətranlı lak	-“-	1,0
36	Natriumaleinokanifol	-“-	0,01
37	Karbon sulfid		1,0
38	Sintin əsaslı sulfonat (alkil sulfonat turşusunun natrium duzu)	-“-	1,0
39	Aminokanifol xlorasetatı	-“-	0,001
40	Sianidlər	-“-	0,05
41	Ammonium xlorid (NH ₄ ⁺)	-“-	1,2
42	Ammonium sulfat (NH ₄ ⁺)	-“-	1,0
43	Ammonium nitrat (NH ₄ ⁺)	-“-	0,5
44	Ammonium perxlorat (NH ₄ ⁺)	-“-	0,008
45	Xlorofos	-“-	qadağandır
46	Formalin	-“-	0,25
47	XP – 7 (xüsusi pasta-alkil fenolun polietilen qlükol efiri)	-“-	0,3
48	XP– 10 xüsusi pasta-alkil fenolun polietilen qlükol efiri	-“-	0,5
49	Alkil sulfonat	sanitar -toksikol	0,5
50	İlkin alkil sulfat	-“-	0,2
51	Karbomol	orqanoleptik	1,0
52	Metazin	-“-	1,0
53	Xromolan	-“-	0,5

54	Diproksamin 157	-“-	3,2
55	Ksilol	-“-	0,05
56	Stirol	-“-	0,1
57	Toluol	-“-	0,5
58	Proksanol 305	-“-	6,3
59	DNS-ikili spirtlər əsasında 2-ci sabunlaşmayan (pasta)	-“-	0,2
60	DB preparatı (poliqlükol efirləri)	-“-	0,3
61	Bərkidici DSM (disiandiamin və formaldehidə əlavə edilmiş 10 faiz mis asetatın kristalları qarışığı məhsullarının kondensasiyası)	-“-	0,5
62	Sulfospirtlər (2 sabunlaşmadan)	-“-	0,1
63	NQK (neytrallaşmış qara kontakt)	-“-	0,01
64	AM preparatı	-“-	1,0
65	Sintetik lateks	balıqçılıq təsərrüfatında	1,6
66	Neft və neft məhsulları	-“-	0,05
67	Fenollar	-“-	0,001
68	Entobakteriyalar	ümumi sanitariya	10,0